

sosialurinn

Ballið

V
I
K
U
S
K
I
F
T
I
Ð

Ritstjóri:
Hans Thomsen

Tit halda fram, at menn-iskjað ekki av sær sjálvum fær gjört sær nakra hugsan um, hvat ið er gott ella ilt, men at alt velst um umstøðurnar, ja, at tað eru tær, sum allan týðningin hava. Men eg sigi fyrri meg, at eg haldi tað vera sjálva lagnuna, sum munar mest. Nú skulu tit hoyra, hvat eg veit at siga frá mær sjálvum ...»

Soleiðis tók Ivan Vasiljevitj til orða. Hann var nógv umhildin maður. Og hetta hendi, aftan á at vit høvdu tosað um, hvussu umráðandi tað er fyrst at fáa broytt tey viðurskift, menniskjuni liva undir, áðrenn hugsingur var um at fara at royna at gera hin einstaka fullkomnan. Eingin okkara mundi kortini hava hildið fram, at ógjørligt var hjá ti einstaka menniskjanum sjálvum at duga á at skyna millum ilt og gott. Men Ivan Vasiljevitj var so vorðin, at hann hevði lyndi til at viðgera tær hugsanir, sum tóku seg upp í honum undir eini samrøðu. Og hetta fekk hann tíðum at siga frá sovordnum, sum honum sjálvum hevði verið fyrri, og tíðum gloymdi hann tá púra tað, sum hevði fingið hann at siga frá. So hugtíkin varð hann sjálvur av frásøgnini. Og hetta fell so náttúrligt, tí altíð vóru frásagnir hansara so heilhugaðar og trúligar.

Og soleiðis var eisini hesaferð.

»Eg fari nú at tala eitt sindur um meg sjálván. Tá liv mitt hevur verið, sum tað hevur og ekki annaðleiðis, so kemst tað ekki av umstøðunum, eg havi livað undir, men av heilt øðrum orsökum.«

»Hvørjum orsökum, meðni?« spurdu vit.

»Á, hatta er ein long søga, so skulu tit skilja nakað av hesum, komi eg at verða nakað drúgvur.«

»Tað sakar einki!«

Ivan Vasiljevitj sá hugsin út og risti við hövðinum.

»Ja,« helt hann fyrri, »alt liv mitt kom at taka aðra leið bert av einari nátt ella kanska heldur einum morgni.«

»Og hvat hendi so?«

»Fyrst hendi tað, at eg gjørdist góður við eina gentu út um alt mark. Eg havi mangan verið ásttikin, men hesa ferð bar av. Men hetta er so langt síðani. Nú eigur hon longu giftar dotur. Daman var frúgvín B., jú, Varenka B.« Ivan Vasiljevitj nevndi eisini eftirnavnið. »So seint sum í 1850-árunum var hon enn óvanliga vøkur. Men tá hon var blaðung, eini átjan ár, var hon eigilig, hávaksin, mjá, yndislig og hábærslig. Og altíð var hon so fatt við hövðinum eitt sindur afturá. Saman við tí, at hon var so hávaksin og mjá, gav

hetta henni eitt tignarligt yvirbragd, sum eg næstan hevði ræðst, hevði ekki altíð eitt blidligt bros leikað um varrnar og tey yndisligu eyguni.«

Sum tygum duga væl at greiða frá, Ivan Vasiljevitj!«

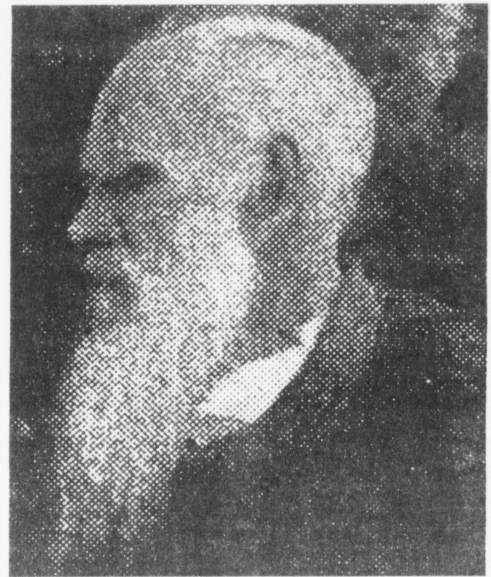
»Gaman í, men sama hvat eg sigi um hana, so fái eg ekki gjørt tað so, at tit veruliga duga at skilja, hvussu hon var. Men kortini snýr søgan seg ekki bert um alt hetta. Hetta eg sigi frá, hendi í 1840-árunum. Eg las tá við lærða háskúlan í landspartinum, og ekki dugi eg at siga, um hesi skúlin var góður ella ringur. Vit høvdu eingi feløg ella politiskar hugsjónir, vóru bert ungdómar og livdu, soleiðis sum ungdómi dāmar at liva. Og nakað lærdu vit. Eisini stuttleikaðu vit okkum. Eg var rættiliga livligur unglingi tá og haraftrat ríkur. Eg átti ein góðan reiðrahæst og koyrdi í rusjubana við teimum ungu gentunum. Tá vóru tey enn ekki farin at skreiða á skoytum. Og so var tað gildini, eg og vinmenninir høvdu. Tá smakkaðu vit einki annað enn champagnu, drukku ongantið brennivín, sum tey gera nú. Allarbest dāmdi mær kortini vertskapin og ballini. Væl dugdi eg at dansa, og beinleiðis misháttur var eg kanska heldur ekki.«

»Á, ekki skuldu tygum lagt í,« segði ein av damunum, sum hevði tikið lut í hesum prátinum. »Vit hava jú sæð myndir av tygum og vita, at tygum vóru av vakrastu unglingum.«

So, so. Jú, men lat okkum so siga tað. Annars hevur tað einki at týða. Tað, sum týðning hevur, er at eg, meðan eg var so góður við hana, sum eg ongantið havi verið við nakra gentu, varð boðin í veitslu hjá aðalmarsjallinum í landslutinum. Hetta var fěstálavintsmádag. Og aðalsmarsjallurin var góðsligur, eldri maður, ógvuliga ríkur og gestabliður. Og sum hann so eisini fráan, tók imóti gestunum í floyalskjóla við gimsteina-settum prýði uppi á høvðinum. Akslarnar og hálsurin líka so nakin sum á Elisabeth Petrovnu keisarinnu. Ballið var frálíkt, hollin prýðilig og hevði svalir. Tónleikin høvdu vit góðan, tí tað fríalíka orkestrið hjá góðseigararum spældi. Blíðskapurin var framúr, og champagnan treyt ikki.

Hóast mær altíð hevur dámað so væl champagnu, gjørdi eg lítið av, tí tað nýttist ikki — eg var ástíknari enn so. Men afturfyrri dansaði eg so dúgliga, at eg fleiri ferðir mundi dottist so barlangur. Bæði vals og polka dansaði eg og sjálvandi so ofta til bar við Varenku. Hon

Leo Tolstoj

sum livdi frá 1828-1910 var tann stóri frásøgumaðurin í russkum bókmentum og livdi sjálvur eitt liv, sum í sær sjálvum var ein stór og merkilig søga. Hann var russiskur aðalsmaður og livdi, meðan hann var ungur, eitt liv í gleimi og gaman, so sum siður var millum tey ungu av russisku yvirstættini. Men skjótt kom álvarsemið. Hann fór upp í russiska herin og upplivdi her m.a. kringsetingina av Sevastopol, sum hann skrivaði 3 frásagnir um. Hann gjørdist alt fyrri eitt viðgítin.

Tolstoj segði seg leita eftir sannleikanum, og sigast kann, at hann leitaði eftir honum alt lívið. Fyrst í nøkrum frálíkum stuttsegum, so í teimum veldiga skaldsøgum »Krigg og friður« og »Anna Karenin«. Í lívi hansara vóru ofta svárar sálarligar kreppur, sum vóru so ógvusligar, at tær við hvørt fáa okkum at hugsa um Strindberg, har hann royndi at leita eftir tí, sum fyrri honum var sannleikin um menniskjuni og lívið. Varðar á hesi leiðini eru bókur sum »Kreutzersonatan«, »Uppreisnin« og allir sjónleikirnir og stuttsegurnar, sum komu út eftir deyða hansara. At enda fann hann fram til eina lagnutrúgv, hvors meginregla kanska var tann, sum Gandhi seinni tók við, at tú ikki skalt seta teg upp móti tí ónda.

Persónliga kom hann ongantið í samljóð við seg sjálván. Hann vildi vera fólksins, men var og helt fram at vera aristokratúr í livihátti sínum. Hann ætlaði sjálvboðin at geva greivadómið hjá sær, Jasnaja Poljana, frá sær, men mátti lata sær lynda at lata familjuni tað. Farin um tey fyrsinstjúgu árin rýmdi hann loyniliga heiman fyrri at geva seg í kleystur, men doyði á leiðini á eini jarnbreytarstöð.

Sum frásøgumaður hevur Tolstoj eitt veldi sum eingin annar. Hann er sáttligur, breiður og sinniligur sum tær stóru russisku áirnar.

var í hvítum kjóla, hvítum atlaskskóm og hvítum geitar-skinshandskum. Men marskuna stjól hasin forbiðni henni dans, beint sum hon verkfrøðingurin, Anisimof,

beint fyrri nēsini á mær. Eg havi ongantið kunnað torgað hann síðani. Hann bjóðaði henni dans, beint sum hon